

KONSEKVENNS AF MÅLRETTET REGULERING 2018/19 – 2020/21

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Fra 2018/19-2020/21 indføres målrettet regulering, der skal give en reduktion i kvælstofudledningen til kystvandet på 3.500 ton. Den målrettede regulering forventes at omfatte ca. 80 pct. af arealet.

I forbindelse med vandområdeplanerne og Fødevarer- og Landbrugspakken er det meldt ud, at der skal opnås en reduktion på 3.500 ton kvælstof ved målrettet regulering. 1/3 skal indføres i planperioden 2018/19, 1/3 i 2019/20 og resten i 2020/21. Den målrettede regulering skal ses i forbindelse med den kollektive indsats, der tilsvarende skal give en udledningsreduktion på 3.400 ton N.

Det er endnu ikke bestemt, hvordan denne reduktion skal ske. Ud fra vandområdeplaner og GIS-analyser af oplandsarealer mv. har SEGES foretaget en analyse af, hvad den målrettede regulering kræver af virkemidler, og hvordan indsatskravene i målrettet regulering er fordelt over landet. Det skal understreges, at indførelsen af den målrettede regulering kan blive indført anderledes, og følgende kun er et overslag over omfang og betydning.

Hvis det antages, at hele effekten af den målrettede regulering på 3.500 ton N i udledningsreduktion skal hentes på det dyrkede areal, kan den nødvendige indsats beregnes af forskellige kendte virkemidler.

Table 1. Overslagsberegning over nødvendig indsats for at reducere kvælstofudledningen med 3.500 ton forudsat, at hele reduktionen skal finde sted på dyrkningsfladen. Virkemidlerne er placeret jævnt på dyrkningsfladen uden hensyntagen til kvælstofretention, jordtype og husdyrgødning.

Tiltag	Forventet effekt på udledning	Nødvendigt omfang af virkemiddel
	Kg N pr. ton N i	Ton N i reduktion af N i

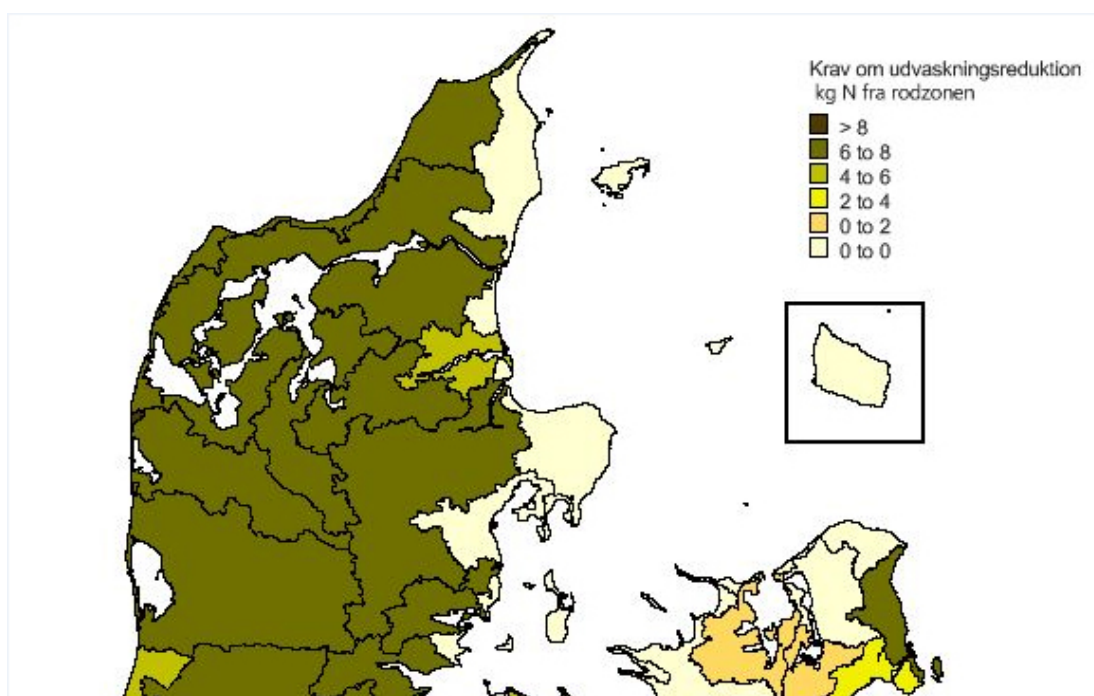
Nedsat kvælstoftilførsel	58 kg N pr. ton N i handelsgødning	58.621 ton N	Reduktion af N i handelsgødning
Ekstra efterafgrøder	9 kg N/ha	377.778 Ha	efterafgrøder
Udtagning af landbrugsareal	13 kg N pr. ha	261.538 Ha	udtaget areal

En reduktion i kvælstoftilførslen på 58.621 ton svarer til, at kvælstoftilførslen skal reduceres med 12-14 pct. under afgrødernes behov (det økonomisk optimale mængde). Det nødvendige ekstra areal med efterafgrøder kommer oveni det nuværende krav på ca. 220.000 ha efterafgrøder. Hvis virkemidlerne blev placeret målrettet efter hensyntagen til retention, jordtype og husdyrgødning vil effekten af tiltagene formentlig kunne forøges med 25-50 pct. og det nødvendige omfang af virkemidlet reduceres tilsvarende, men der er som bekendt truffet politisk beslutning om, at man ikke vil fordele byrder efter retentionskortet

Reduktionen vil ikke skulle opnås med ét af de 3 nævnte tiltag alene, men dels ved en kombination af de 3 samt forhåbentlig en bred vifte af andre tiltag. Det er usikkert om tiltag uden for dyrkningsfladen såsom minivådområder kan også indgå, idet minivådområder også indgår som et led i den kollektive indsats, der skal give en udledningsreduktion på 3.500 ton N.

FORDELINGEN AF INDSATSEN I LANDET

Ud fra vandområdeplanerne fremgår det, hvor stor en udledningsreduktion, der skal ske ved målrettet regulering i de enkelte vandoplande. Ud fra vandoplandets landbrugsareal og samlede retentionsprocent, dvs. den gennemsnitlige andel af kvælstof, der tabes som luftformigt kvælstof under transport fra rodzonen til kystvandene kan det beregnes, hvor meget udvaskningen af kvælstof fra rodzonen skal reduceres for at opfylde målsætningen. Resultatet af denne analyse vises på figur 1.

Figur 1. Beregnet nødvendig indsats opgjort som reduktion i udvaskning fra rodzonen i forskellige vandoplande. Beregnet ud fra vandområdeplanernes oplysning om indsatskrav ved målrettet regulering, landbrugsarealet og den gennemsnitlige retention for de enkelte oplande

I tabel 2 er vist, hvordan kravene til de 3 virkemidler tiltager med stigende krav om udvaskningsreduktion fra rodzonen. I 67 pct. af landet skal der ske en reduktion i udvaskningen fra rodzonen på mere end 6 kg kvælstof pr. ha, mens 16 pct. af landet ikke skal indføre tiltag. For gruppen med et reduktionskrav på mere end 6 kg N kan tiltagene beregnes til at udgøre en reduktion i tilførslen af handelsgødning på 33 kg N pr. ha, 22 pct. ekstra efterafgrøder (af landbrugsarealet) eller udtagning af 14 pct. af arealet. Dette gælder fortsat kun, hvis tiltagene placeres tilfældigt indenfor vandoplandene.

Tabel 2. Beregnet indsats af de enkelte virkemidler ud fra krav om udvaskningsreduktion fra rodzonen, og effekt af virkemidler

Tiltag	Krav til udvaskningsreduktion fra rodzonen, kg N/ha					Enhed
	0	0-2	2-4	4-6	> 6	
	Krav til indsats					
Nedsat kvælstoftilførsel	0	5	15	25	33	Kg N pr. ha i red. tilførsel
Ekstra efterafgrøder	0	3	10	17	22	Pct. ekstra efterafgrøder
Udtagning af landbrugsareal	0	2	6	11	14	Pct. udtaget areal
Pct. af det samlede landbrugsareal i intervallet	16	7	3	7	67	

BRUG AF ALTERNATIVE VIRKEMIDLER PÅ DYRKNINGSFLADEN

I ovenstående analyse er kun vist den nødvendige indsats med 3 virkemidler. I fremtiden vil det forhåbentligt blive muligt at anvende en bredere vifte af virkemidler. F.eks. tidlig såning og mellemafgrøder må antages fortsat at være et alternativ til efterafgrøder. Om dette er relevant på den enkelte bedrift afhænger af, om disse virkemidler allerede er brugt som alternativer til allerede gældende krav på 10 og 14 pct. efterafgrøder på hhv. planteavl- og husdyrbrug. Hvis

de pligtige efterafgrøder bruges til at opfylde MFO kravene vil alternativerne ikke være brugt, og kan således bruges til at opfylde de yderligere krav i målrettet regulering.

Se også:

- [Målsætning og virkemidler i vandområdeplanerne](#)
- [Oversigt over implementering af gødningsregler frem til 2021](#)
- Miljø og Fødevareministeriet (2015): [Aftale om Landbrugs- og Fødevarepakken](#).
- Miljø og Fødevareministeriet (2016): [Aftale om naturpakken](#).
- Miljø og Fødevareministeriet (2016): [Vandområdeplan 2015-2021 for Vandområdedistrikt Jylland og Fyn, juni 2016](#)